

Ronja Broman

NUORISO-OHJAAJAN TYÖNKUVA KOULUMAAILMASSA

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomikoulutus

2021

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi (AMK)
Tekijä	Ronja Broman
Työn nimi	Nuoriso-ohjaajan työnkuva koulumaailmassa
Toimeksiantaja	Hollolan kunta
Vuosi	2021
Sivut	33 sivua, liitteitä 3 sivua
Työn ohjaaja	Tuomo Paakkonen

TIIVISTELMÄ

Hollolan kunta on suurien muutoksien alla ja budjettivajeen takia pieniä kyläkouluja lakkautetaan. Koulukoot suurenevat ja oppilaiden määrä kasvaa koulussa yhtä aikuista kohden. Tämä johtaa yksilöllisyyden heikentymiseen ja se voi johtaa herkästi syrjäytymiseen sekä muihin ongelmiin. Tähän Hollolan kunta haluaa reagoida ennakoivasti siirtämällä nuorisotoimen osaksi koulumaailmaa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nuoriso-ohjaajan työnkuva koulumaailmassa. Nuoriso-ohjaajan työnkuvan selkeyttämisellä haluttiin luoda nuoriso-ohjaajille näkyvä resursointi, koska haluttiin luoda sujuva yhteistyö koulun kanssa. Työnkuvan selkeydellä haluttiin myös luoda mahdollisimman hyvät puitteet työskennellä nuorisolähtöisesti sekä ennaltaehkäistä mahdollisia tulevia ongelmia

Teoreettinen viitekehys perustuu mahdollisimman tuoreisiin ja ajankohtaisiin lähteisiin. Tutkimusongelmaksi osoittautui se, että nuorisotyötä kouluissa on tutkittu laajalti viimeksi 2000-luvun alussa, jonka jälkeen tietoa on saatavilla vähän. Tämä hankaloitti viitekehyksen rakentamista. Teoreettisessa viitekehyksessä käytettiin paljon haastattelumateriaaleja, jotta kuntatasoinen näkemys saatiin esille. Opinnäytetyössä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimuskysymyksien pohjalle tehtiin teemahaastatteluja kunnan, koulun ja nuorisotoimen edustajille. Haastattelussa oli tärkeä kuulla kaikkia organisaation edustajia. Tutkimusmenetelmällä haluttiin selvittää tämän hetken yhteistyön laatu ja nuoriso-ohjaajan tarve koulumaailmassa sekä kartoittaa nuoriso-ohjaajan tulevaa työnkuvaa koulumaailmassa.

Tutkimustuloksia käsiteltiin kolmen keskeisen teeman kautta yhteistyö, tarve ja työtehtävä. Yhteistyötä oli ollut laajalti ja se koettiin tarpeellisena. Nuoriso-ohjaajan työpanos nähtiin jakautuvan vain muutamien koulujen kesken joutuessa resursointipulasta. Nuorilla on selkeä tarve nuoriso-ohjaajalle koulumaailmassa, mutta nuoriso-ohjaajan työnkuva osoittautui epäselväksi. Tutkimustuloksena nuoriso-ohjaajan työn keskeisimpänä työkaluna on tilannetaju, koska hänen tulee osata tulkita nuoria, ryhmädynamiikkaa ja olla jatkuvasti valppaana sekä tunnustella ilmapiiriä. Kaikkien työtehtävien, jotka luetellaan työnkuvaan, tulee tukea tätä päämäärää. Nykyisistä työtehtävistä päämäärää tukevat tehtävät ovat ryhmätyökset ja pienryhmätoiminta, Lions Quest ja kompassitunnit, versokoulutus, selviytymispelit päihteistä, vanhempainillat sekä JOPO -luokan kanssa tehty yhteistyö

Asiasanat: opinnäytetyö, nuorisotyö, koulu, nuoriso-ohjaaja, työnkuva

Degree	Bachelor of Social Services
Author (authors)	Ronja Broman
Thesis title	Youth leaders job description in school world
Commissioned by	Hollola municipality
Time	April 2020
Pages	33 pages, 3 pages of appendices
Supervisor	Tuomo Paakkonen

ABSTRACT

The municipality of Hollola is undergoing major changes, and due to the budget deficit, small village schools will be closed. School sizes are increasing, and the number of students per adult is growing. This leads to a decline in individuality and can easily lead to exclusion as well as other problems. The municipality of Hollola wants to react proactively by transferring youth leaders into the school world.

The aim of this thesis was to define the job description of a youth leader in the school world. By clarifying the job description, the municipality wanted to make the collaboration between youth work and school as smooth as possible. The clarity of the job description was a facilitator in creating the ideal framework for working in a youth-oriented manner and preventing possible future problems.

The theoretical framework was built on the freshest and most up-to-date sources possible. The research problem proved to be that youth work in schools was last extensively studied in the early 2000s, after which little information is available. This made it difficult to build a frame of reference. A lot of interview materials were used in the theoretical framework to elicit the municipal level view. The qualitative research method was used in the thesis. Based on the research questions, thematic interviews were conducted with representatives of the municipality, school, and youth work. In the interviews it was important to get all the representatives of the organization heard. This research method was expected to enable disclosing the quality of the current cooperation, defining the need for a youth leader in the school world, and mapping the future job description of a youth leader in the school world.

The research results were discussed in the thesis through three main themes - cooperation, need, and task. The work input of the youth leader was perceived to be distributed among only a few schools due to a lack of resources. Youngsters have a clear need for a youth leader in the school world, but the job description of a youth leader was found unclear. A result of the study was that the most important tool in a youth counselor's work is situational awareness because he or she must be able to interpret young people and group dynamics and be constantly vigilant and feel the atmosphere. All (work) tasks listed in the job description should support this goal. Among the current job task, group support and small group activities, Lions Quest, and compass lessons, shoot training, drug coping games, parenting evenings, and collaboration with the JOPO class support the goal.

Keywords: thesis, youth work, school, youth leader, job description

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	OPINNÄYTETYÖHÖN LIITTYVÄT KESKEISET KÄSITTEET.....	7
3	PERUSOPETUS.....	7
4	PERUSOPETUS HOLLOLASSA.....	8
4.1	Hollolan kouluhistoria.....	8
4.2	Hollolan koulut.....	9
4.2.1	Hollolan suuret koulut.....	9
4.2.2	Hollolan pienet koulut.....	10
4.3	Hollolan koulujen nykytilanne.....	12
4.4	Hollolan koulujen tulevaisuuden näkymät.....	12
5	HOLLOLAN KUNTA MUUTOKSIEN ALLA.....	13
6	NUORISOTYÖ.....	14
7	NUORISOTYÖ HOLLOLASSA.....	15
7.1	Leiritoiminta ja päiväleirit.....	15
7.2	Yhteisökahvilat ja kirjastokahvila.....	15
7.3	Tapahtumat.....	16
8	NUORISOTYÖ KOULUISSA.....	16
8.1	Nuorisotyö Hollolan kouluissa.....	16
8.2	Lions Quest ja kompassi tunti.....	17
8.3	JOPO-luokka.....	18
8.4	Ryhmätyökset ja pienryhmätoiminta.....	18
8.5	Selviytymispelejä päihteistä.....	19
8.6	Vanheimpainillat.....	19
8.7	Verso-koulutus.....	19
8.8	Muu toiminta.....	20
9	TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	20
10	TUTKIMUSMENETELMÄT, AINEISTO JA ANALYYSI.....	21

10.1	Aineistonkeruumenetelmä ja aineiston keruu	21
10.2	Aineiston analyysi	23
10.3	Tutkimuksen ajallinen eteneminen ja lupa-asiat	24
11	TUTKIMUSTULOKSET	25
11.1	Teema 1 Yhteistyö	26
11.2	Teema 2 Tarve	27
11.3	Teema 3 Työtehtävä	27
12	JOHTOPÄÄTÖKSET	29
13	POHDINTA	31
	LÄHTEET	34

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko

Liite 2. Sisällönanalyysi

1 JOHDANTO

Koulu on suuressa roolissa lasten kasvun eri vaiheissa, koska lapset viettävät koulussa suuren osan ajastaan. Opettajat, koulun henkilökunta ja nuorisotoimi vaikuttavat paljon lasten kasvun eri vaiheisiin. Lapsille on tärkeää, että heidän arjessaan on turvallisia aikuisia, joilla on aikaa kiireettömään kohtaamiseen. Koulukokojen suurentuessa ja opetustahdin kiristyessä opettajilla on yhä vähemmän aikaa tällaiseen kiireettömään kohtaamiseen.

Suomen taloudellisten vaikeuksien seurauksena sosiaalialaan ja koulutoimeen kohdistuu suuria leikkauksia, jotka vaikuttavat laaja-alaisesti kaikkeen toimintaan. Hollolassa leikkaukset näkyvät kouluverkoston kaventumisena ja pienien kyläkoulujen lakkauttamisena. Pienten kyläkoulujen lakkauttaminen johtaa suureneviin koulukokonaisuuksiin, jonka seurauksena nuoria on enemmän, mutta aikuisten määrä pysyy samana, jolloin aikuisia on yhtä nuorta kohden vähemmän. Hollolan kunta reagoi tähän siirtämällä nuoriso-ohjaajat koulu- maailmaan ja minun tehtäväni on tässä opinnäytetyössä selvittää heidän työnkuvansa sisältöä koululla.

Opinnäytetyössäni kerron nuorisotyön merkityksestä koulumaailmassa. Edellä mainitun teorian tutkiminen kiinnostaa minua, koska yhä suurenevien luokkakokojen takia avun saanti saattaa heikentyä ja yksilöllisyys hävitä. Erityisesti tukea tarvitsevat ne oppilaat, jotka saattavat olla ns. väliinputoajia kaikista tukitoimista, joita on koululla tarjolla. Kuntien tulee reagoida tähän tarpeeseen ennakoivasti ja kehittää mahdollisia lisäresursseja turvaamaan nuorten oppimista ja antamaan hyvät puitteet elämän alkutaipaleelle.

Hollolan kunnan tulevaisuuden suunnitelmissa on sulkea pienet kyläkoulut ja keskittyä suurempiin ja modernimpiin koulukokonaisuuksiin. Se, millaisia vaikutuksia koulujen leikkaustoimilla on, ei vielä tiedetä. Hollola sijoittuu hevosenkengän mallisesti Lahden kaupungin ympärille, osittain pohjoiseen ja osittain länteen. Kunta on rajoiltaan 726 km² ja väkiluku on noin 24 000 henkilöä. Koska kunta on näin laaja, sijaitsevat koulut etäällä toisistaan. Hollola on alueena lapsivaltainen, joten kunta kiinnittää erityistä huomiota alueen lapsiin ja nuoriin. Oppimisympäristössä käytetään uudenlaista tekniikkaa ja luodaan näin paremmin palveleva oppimisympäristö. (Rahkonen 2020.) Hollola on

alustavasti päättänyt siirtää nuoriso-ohjaajat kouluihin - takaamaan lasten tuen saantia. Opinnäytetyö on tilattu selventämään, millainen nuorisotyön työnkuvan tulisi olla koulumaailmassa.

2 OPINNÄYTETYÖHÖN LIITTYVÄT KESKEISET KÄSITTEET

Nuoriso-ohjaaja käsitteestä sanotaan, että ”Nuoriso-ohjaaja työskentelee nuorten parissa ohjaustyössä. Tehtäviin kuuluu vapaa-ajantoiminnan suunnittelua, toteutusta ja edellytysten luomista. Nuoriso-ohjaajat tekevät useimmiten kenttätyötä nuorten parissa esimerkiksi nuorisotiloissa. Ammatissa tarvitaan hyviä vuorovaikutustaitoja ja vastuullisuutta.” (Nuoriso-ohjaaja 2020).

Työnkuvalla tarkoitetaan selkeää kuvausta työn eri tehtävistä. Työnkuvan kuvaus voi olla hyvin yksityiskohtainen. Työpäivän, työviikon ja työsuhteen tavoitteet on avattu ja lueteltu tarkoin. Työnkuvan synonyymi on työtehtävä. Työnkuva laaditaan yhdessä työntekijän ja esihenkilön kanssa, peilaten työn vaativuutta ja vastaamaan palkkaluokkaa. Työnkuvaukseen sisältyy työhön kuuluvia tehtäviä, työn tavoitteita ja tulosodotuksia. (Jyrkinen 2011, 12.)

3 PERUSOPETUS

Suomessa järjestetään lain säätämää perusopetusta, joka on yleissivistävää sekä lasta kasvattavaa. Perusopetuslain (21.8.1998/628) tarkoituksena on taata kaikille suomessa vakituisesti asuville lapsille samanlaiset lähtökohdat elämän alkutaipaleelle. Tällä pyritään estämään oppimistasoeroja ja sen kautta syntyvää syrjäytymistä. Lain tavoitteena on tukea oppilaan kasvua osaksi yhteiskuntaa sekä moraaliseen vastuunkantoon yhteiskunnassa. Oppilaille halutaan lailla taata hyödyllisiä elämän tietoja ja taitoja. Oppimisvelvollisuudella taataan kaikille lapsille samat jatko-opinto mahdollisuudet. (Perusopetuslaki 1999/1288.)

Perusopetuslain mukaan kunta on velvollinen järjestämään opetusta peruskouluikäisille. Ensin lapsi aloittaa esikoulun, joka yleensä aloitetaan sinä vuonna, kun lapsi on täyttänyt tai täyttää kuusi. Esikoulun tarkoitus on valmistella lasta koulumaailmaan ja parantaa oppimisedellytyksiä. Peruskoulu aloitetaan yleensä sinä vuonna, kun lapsi on täyttänyt tai täyttää seitsemän vuotta, mutta koulu voidaan aloittaa vuotta myöhemmin lapsen kasvun ja kehityksen

niin vaatiessa. Toisinaan tarvitaan lapsen oppimisen kannalta käyttää pidentettyä kouluvelvollisuutta, joten peruskoulun kesto voi yksilöllisesti vaihdella, lapsen tarpeiden mukaisesti. Yleensä perusopetuksen kesto on esikoulusta yhdeksänteen luokkaan tai siihen asti, että lapsi täyttää 17 vuotta. (Perusopetuslaki 30.12.2020/1216)

Laki määrittää opetussuunnitelman ja koulun oppiaineet. Nämä ovat isot suuntaviivat, joiden alla koulut työskentelevät. Kunnat tekevät omat opetussuunnitelmansa, joihin tulee näkyviin kunnan painottamat asiat. Tämän lisäksi koululla tulee olla lukuvuosi- ja opetussuunnitelma, josta selviää koulun tehtävät, tuntijaot, tavoitteet sekä oppimisen ja opetuksen arviointikriteerit. Koululla voidaan järjestää perusopetuksen lisäksi esimerkiksi musiikki- tai liikuntapainotteisuutta, mikä tuodaan esille koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Näissä kouluissa on yleensä soveltuvuuskokeet. (Opetushallitus 2021.)

4 PERUSOPETUS HOLLOLASSA

Tässä kappaleessa esittelen Hollolan kouluhistoriaa lyhykäisyydessään sekä Hollolan eri kouluja. Kuvaan koulujen nykytilanteen ja erikoispiirteitä. Hollolan kunnan ollessa maantieteellisesti laaja-alainen on myös koulutarjonta ollut suuri ja monipuolinen. Monet kouluista ovat pieniä kyläkouluja.

4.1 Hollolan kouluhistoria

Suomessa annettiin vuonna 1866 kansalaiskouluasetus, joka mahdollisti kansakoululaitokset. Hollolaan perustettiin vuonna 1867 kansakoulu pojille Uskilaan ja tytöille Hälvälään. Länsiharjun koulu ja Hollolan kolmas koulu perustettiin 1871 Lahden kylään. (Hirvonen 2019.) Tämän jälkeen on useampi pieni koulu perustettu Hollolan kunnan eri osiin ja näin on vuosien aikana muokautunut nykyinen kymmenen koulun verkosto. Kouluverkosto on rakennettu Hollolan kunnan tarpeisiin sopivaksi. Hollola on edelleen Päijät-Hämeen nopeimmin kasvava kunta asukasluvultaan sekä Päijät-Hämeen lapsivaltaisin kunta. Kuntana Hollola on lapsimyönteinen, mikä näkyy laajana terveys-, sosiaali- ja lapsiperhepalveluiden verkostona. (Rahkonen 2020)

Hollolan kunnan sivistystoimelle kuuluu hallinnollisesti koko kouluverkosto. Hollolan lukio järjesti aikaisemmin toisen asteen koulutusta Hollolassa, mutta

se lakkautettiin vuonna 2013. Myös Koulutuskeskus Salpaus järjesti toisen asteen koulutusta, mutta luopui toimitiloistaan Hollolan Kukonkoivussa 2013. (Modenius 2013). Tässä yhteydessä Hollola sai aseman ”Suomen suurin luukioton kunta”, kun aikaisemmin tätä paikkaa piti hallussaan Pohjois-Karjalassa sijaitseva Liperi. (Hollola 2021.)

4.2 Hollolan koulut

Hollolan kunta on laaja, mikä on mahdollistanut suuren ja monipuolisen kouluverkoston. Kouluja on tällä hetkellä kymmenen, jotka esittelen seuraavassa kappaleessa. Osa on pieniä ja idyllisiä kyläkouluja sekä osa isoja koulutuskokonaisuuksia, joissa hyödynnetään uusinta teknologiaa. Hollolan kouluissa on omia painotuksia ja suuntauksia, jotka nostan esiin koulujen esittelyissä. (Hollolan koulut 2020)

Kertoessani kouluista jaottelen koulut suuriin ja pieniin kouluihin. Asetin pienen ja suuren koulun rajaksi 200 oppilasta. Isot koulut ovat Heinsuon, Kalliolan ja Salpakankaan koulut ja pienet koulut ovat Herralan, Hälvälän, Hämeenkosken, Kankaan, Nostavan, Paimelan, Pyhäniemen sekä Tiilikankaan koulut. Hollolan kouluissa on yhteensä noin 2800 opiskelijaa.

4.2.1 Hollolan suuret koulut

Hollolan kunnassa on kolme suurta koulukokonaisuutta, joihin kuuluvat Heinsuon, Kalliolan ja Salpakankaan koulut. Näissä kouluissa on yhteensä noin 2000 opiskelijaa.

Heinsuon koululla on oppilaita viidennestä luokasta yhdeksänteen luokkaan. Oppilaita on noin 600. Koulu on vuoden 2017 elokuussa valmistunut ja ulkomuodoltaan moderni sekä toiminnoiltaan monimuotoinen koulu. Tilat voidaan muokata uusimman teknologian avulla erityisiä tarpeita vastaaviksi. Lisäksi Heinsuon koululla on liikuntapainotteinen opetus. (Koulu Heinsuo 2021.)

Kalliolan koululla on oppilaita esikoulusta kuudenteen luokkaan. Oppilaita on noin 400. Kalliola on uusi koulu, joka valmistui 2017. Ulkomuodoltaan se on moderni ja perinteisen koulun lisäksi, tiloissa on esimerkiksi leikki ja lepotiloja, terveystalvia, nuorisotiloiksi soveltuvia tiloja sekä kokoustiloja. Kalliola on

tunnettu elämänkaarikoulu, joka tukee oppilasta elämänkaarensa aikana. Lisäksi koulussa on painotettu opetusta kieliin ja liikuntaan, joten oppilaat voivat esimerkiksi valita jo neljännellä luokalla saksan kielen. (Koulu Kalliola 2021.)

Salpakankaan koululla on oppilaita esikoulusta yhdeksänteen luokkaan. Oppilaita on noin 1000. Salpakankaan koululla on uudet tilat, jotka valmistuivat vuosien 2012–2016 aikana. Tämä onkin Päijät-Hämeen suurin koulukokoonaisuus, jossa oppilaita on lähemmäs tuhat. Salpakankaan modernit tilat luovat paljon monimuotoisuutta opiskeluun ja lisäksi se on ainoa Hollolan kunnan musiikkipainotteinen koulu. Musiikkipainotteinen opetus on suunniteltu 3.–9.-luokkalaisille. (Koulu Salpakangas 2021.)

4.2.2 Hollolan pienet koulut

Hollolan kunnassa on seitsemän pientä koulua, jotka ovat Herralan, Hälvälän, Hämeenkosken, Kankaan, Nostavan, Paimelan, Pyhäniemen ja Tiili-kankaan koulut. Näissä kouluissa on yhteensä noin 800 opiskelijaa.

Herralan koululla on oppilaita esikoulusta neljänteen luokkaan. Oppilaita on noin 50. Tämä koulu on maalaismaisemassa oleva idyllinen pieni koulu. Koulussa arvostetaan ja opetellaan ahkeruutta, rehellisyyttä ja vastuullisuutta. Koulun ollessa näin pieni, näkyy opetuksessa yhdessä oppimisen ilo. (Koulu Herrala 2021.)

Hälvälän koululla on oppilaita esikoulusta neljänteen luokkaan. Oppilaita on noin 100. Koulun arjessa näkyy vahvasti vanhat perinteet, käsillä tekeminen ja luonnon kunnioittaminen. Näin ollen koululla painotetaan opetusta käsityöhön ja ympäristöoppiin. (Koulu Hälvälä 2021.)

Hämeenkosken koululla on oppilaita esikoulusta kuudenteen luokkaan. Oppilaita on noin 140. Hämeenkosken koululla on pitkä historia kouluna, mutta se liittyi Hollolan kouluverkostoon vasta vuonna 2016. Koulu on pieni ja idyllinen maalaiskoulu. (Koulu Hämeenkoski 2021.)

Kankaan koululla on oppilaita esikoulusta yhdeksänteen luokkaan. Oppilaita on noin 100. Oppilaat ovat erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Koulussa

työskentelee moniammatillinen henkilökunta. Henkilökuntaan kuuluvat rehtori, erityisluokanopettajat, koulunkäyntiavustajat, lastenhoitajat, sosiaalisen kasvun ohjaaja ja psykiatriset sairaanhoitajat. Eri ammattialojen edustajista koostuu moniammatillinen tiimi. Tarvittaessa tiimi räätälöi yhdessä oppilaan sekä oppilaan perheen kanssa yksilöllisen opetussuunnitelman, joka tukee lasta oppimisen polulla. Moniammatillisen tiimin tarkoituksena on työskennellä ”mukattomasti yli rajojen” lapsi keskiössä, jotta ei tarvitse odottaa eri sosiaali- ja terveystalveluiden tuottajien aikataulujen yhteensovittamista. Koulun yleisiä arvoja ovat yksilöllisyys ja ratkaisukeskeisyys. (Koulu Kankaan koulu 2021.)

Nostavan koululla on oppilaita esikoulusta neljänteen luokkaan. Oppilaita on noin 70. Nostavan koulu sijaitsee keskellä luonnon helmaa ja opetuksessa näkykin luonto, rauhallisuus sekä viihtyisyys. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan äidinkieltä, matematiikkaa ja vieraita kieliä, jolloin jatko opintoihin olisi hyvät taidot hallussa. Lisäksi koululla painotetaan elämänhallintaa sekä välinetaitoja. (Koulu Nostava 2021.)

Paimelan koululla on oppilaita esikoulusta neljänteen luokkaan. Oppilaita on noin 50. Koulu sijaitsee Vesijärven rannalla ja luonto on osa opetusta. Koulu haluaa antaa hyvät elämäntaidot lapsille ja koulussa painotetaan oma-aloitteisuutta ja itsenäistä selviytymistä. Koulu on liikunta- ja kielipainotteinen. (Koulu Paimela 2021.)

Pyhäniemen koululla on oppilaita esikoulusta neljänteen luokkaan. Oppilaita on noin 140. Koulu on idyllinen maaseutu koulu, joka sijaitsee suoraan liikunta ja ulkoilumahdollisuuksien äärellä. Koulu on halunnut ottaa luonnon osaksi opetusta, ja osa opetuksesta tapahtuukin ulkona. Oppilaille painotetaan vastuun ottamista ja yhdessä tekemisen merkitystä. (Koulu Pyhäniemi 2021.)

Tiilikankaan koululla on oppilaita esikoulusta neljänteen luokkaan. Oppilaita on noin 150. Tiilikankaan koulu sijaitsee keskellä luontoa ja järvi onkin koulun takapihalla, soiden ja metsien keskellä. Koulu on halunnut hyödyntää luontoa oppimisympäristönä ja osa oppitunneista järjestetään ulkona. (Koulu Tiilikangas 2021.)

4.3 Hollolan koulujen nykytilanne

Hollolan kuntastrategiaan kuuluu ennaltaehkäisy ja ratkaisukeskeisyys, joiden pohjalta kunta on alkanut miettimään, miten ennaltaehkäistä tulevia mahdollisia ongelmia koulumaailman uudistuksissa. (Hollolan kuntastrategia 2018-2021.) Hollolan kunnassa on tällä hetkellä kymmenen toiminnassa olevaa koulua. Koulun ja nuorisotoimen yhteistyö on ollut toistaiseksi erillistä koulussa tai vapaa-ajalla tapahtuvaa toimintaa ja lähinnä vain nuorisotoimen toimesta. (Honkonen 2020a.)

Hollolan kunta palkkasi vuonna 2020 kaksi nuorisohjaajaa suunnittelemaan uutta työnkuvaa, toimimaan kouluympäristössä ja samalla yhdistämään nuorisotyön koulumaailman. Lisäksi kunta avasi vuonna 2021 kaksi lisävirkaa nuorisotoimeen. Virat täytettiin siten, että yksi kokoaikainen työntekijä täytti yhden viran, kun toinen virka jaettiin kahden osa-aikaisen työntekijän kesken. (Honkonen 2021c.)

Kunta on siirtänyt nuorisotyön osaksi koulumaailmaa, koska pienet kyläkoulut lakkautetaan pikkuhiljaa ja tällöin opiskelijakoot kouluissa kasvavat. Isot koulut johtavat siihen, että nuoret, jotka tarvitsevat aikuisen tukea, saattavat helposti hävitä massaan, jolloin nuoren tuen saanti on haastavampaa. Ongelman haastavuus syntyy siitä, että nuoria on liikaa yhtä aikuista kohden. Tähän halutaan reagoida kunnan tasolla siirtämällä nuorisotoimen turvalliset aikuiset koulumaailmaan, jolloin saadaan paljon kaivattua lisäapua. (Honkonen 2020a.)

4.4 Hollolan koulujen tulevaisuuden näkymät

Hollolan kunnan tilinpäätösennusteessa on 3,9 miljoonan euron vaje. Tarkoituksena kunnalla on leikata menoja 1,5 miljoonaa euroa vuoteen 2025 mennessä. Leikkaus tarkoittaa näillä näkymin sitä, että toistaiseksi Hollolan kunta joutuu lakkauttamaan yhteensä viisi koulua ja päiväkotia. Tavoitteena on, ettei koulun lakkauttamisilla olisi vaikutusta opetuksen tasoon, mutta tämän yhtälön toteutus vaatii tarkkaa suunnittelutyötä ja ennakoimista kunnalta. (Malin 2019.)

Hollolan kunta on jo lakkauttanut Hiekkalinnan päiväkodin. Päätös Hälvälän koulun sulkemisesta vuonna 2022 sekä Tiilikankaan sulkemisesta vuoden

2025 aikana on jo tehty. Esityslistalla oli myös Paimelan päiväkodin ja koulun sulkeminen, mutta sulkemiselta vältyttiin toistaiseksi valtuuston äänestyksellä. (Malin 2019.)

Oppilaita on tällä hetkellä Hollolassa noin 2800 ja kunnan oman ennusteen mukaan oppilaita olisi viiden vuoden päästä enää 2300. Tähän ennusteeseen sulkemispäätökset on osittain perustettu, sillä tällöin oppilasmäärät olisivat Hälvälässä ja Tiilikankaalla pienimmillään, jolloin muutosvaihe on järkevä toteuttaa. (Niemi 2020.)

Hollolan kunnan hyvinvointijohtaja Matti Ruotsalaisen mukaan järkevin budjetin leikkaus on pienien ja kalliiden kyläkoulujen lakkauttaminen. Ruotsalainen painottaa, että on tärkeä pitää opetuksen tasoa yllä silloinkin, kun koulut yhdistyvät. On myös tärkeää kiinnittää erityistä huomiota nuoriin, jotka helposti ovat väliinputoajia. Ruotsalaisen mukaan leikkaukset eivät saa näkyä erityisen tuen tarvitsevien nuorien opiskelussa. Kunta on huomionnut koulujen lakkauttamisessa oppilasmäärien ennusteet sekä sen, miten oppilaat ja päiväkotilaiset mahtuvat uusiin kouluihin tai päiväkoteihin. (Räihä 2019.)

Koulujen yhdistyessä nuorisotyön roolin tärkeys suurentuu, jotta mahdollisiin ongelmatilanteisiin päästään puuttumaan ajoissa ja niitä voidaan ennaltaehkäistä sekä turvalliset aikuiset olisivat lähestyttävissä pienemmällä kynnyksellä lapsen näkökannasta katsottuna. Myös erityistuen tarve kasvaa luokkakokojen myötä. (Äijälä 2020.)

5 HOLLOLAN KUNTA MUUTOKSIEN ALLA

Hollola asettuu Päijät-Hämeen keskuskaupunki Lahden ympärille hieman hevoskenkämaista kuviota muistuttaen. Kunnan ollessa näin laajalle levittäytynyt, tuo se jo itsessään haasteita sosiaali- ja terveysalan palveluiden tuottamisessa sekä kouluverkoston rakentamisessa. Lisäksi sote-uudistus on vaikuttanut Hollolan talouteen merkittävästi. Sotealueen kasvaessa myös budjetti muuttuu, mikä merkitsee merkittäviä leikkauksia. Nyt osa Hollolan terveys- ja sosiaalipalveluista on siirretty Lahden keskussairaalaan, kun kunnan omia pienten kylien terveystalouksia on lakkautettu. (Kuosmanen 2019.)

Hollolan kuntastrategiassa keskeisimmät teemat ovat avoimuus, ennaltaehkäiseminen, ratkaisukeskeisyys ja välittäminen. Kunta kertoo avoimesti tulevista muutoksista ja haluaa ennaltaehkäistä mahdollisia tulevaisuuden ongelmia koulumaailmassa. Lisäksi kunta välittää kuntalaisistaan ja haluaa tehdä kouluverkoston kaventumisen mahdollisimman soljuvaksi oppilaiden ja kuntalaisten kannalta. Siinä huomioidaan koulujen kunto, oppilasmäärä sekä ennustettu oppilasmäärän laskeminen kyläkouluissa seuraavien vuosien aikana, jotta murrosvaihe olisi mahdollisimman sujuva. (Hollolan kuntastrategia 2018-2021.)

6 NUORISOTYÖ

Nuorisolain (1285/2016) tarkoituksena on tukea nuoria matkalla aikuisuuteen. Lain pyrkimyksenä on taata kaikille nuorille turvallinen ja kehittävä kasvuympäristö sekä saada nuori osaksi aktiivista yhteiskuntaa. Nuorisolain tavoitteista on syntynyt nuorisotyön tarve. Laki ei määritä työskentelyn muotoa ja nuorisotyön tuottaminen on kunnan vastuulla. (Nuorisolaki 1285/2016.)

Nuorisotyö on perinteisesti mielletty nuorisotoimen tiloissa tapahtuvaksi vapaa-ajan toiminnaksi tai jalkautuvaksi etsivänuoriso toiminnaksi. Usein tätä kunnan järjestämää nuorisotyötä on vetämässä kunnan koulutettu nuoriso-ohjaaja sekä lisäresursseina on hyödynnetty kolmannen sektorin eri tekijöitä esimerkiksi yhdistyksiä. Tämä työskentelymuoto on murrosvaiheessa ja uudistukset näkyvät kautta maan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.)

Suomen laajuisesti on jo pitkään tehty yhteistyötä koulujen ja nuorisotoimien välillä, mutta yhteistyö on yleensä lähtenyt organisaation omista intresseistä sekä ideoista. Yhteistyön haasteena on ollut kertaluontoisuus ja se ettei tulevaisuuden suunnitelmia ole, jolloin työskentely on irrallista. Yhteistyötä on järjestetty silloin, kun sitä on pyydetty tai sen tarve on syntynyt nuorilta. Kun työskentely rakennetaan lyhytkatseisesti ideoiden ympärille, puuttuu työskentelystä pitkäjänteisyys, ennakoitavuus, tavoitteellisuus ja jatkuvuuteen tarvittavat resursoinnit. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 14.)

Koulu on organisaationa vanha. Lakisääteiset tehtävät määrittävät koulupäivän kulun ja koulun toimintakulttuuri on hyvin vakiintunutta sen pitkän historian

takia. Organisaation ollessa lakien ja struktuurien sanelema, voi uuden työkentelymuodon sisään ajaminen luoda haasteita. Yhteistyömuotoa koulujen ja nuorisotoimen välille on alettu maanlaajuisesti rakentamaan 2000-luvulla. Yhteistyömuodot ovat alkaneet hitaasti, mutta varmasti vakiintumaan osaksi koulun arkea, enemmän dialogisempaan ja tavoitteellisempaan suuntaan. Koulujen uudistuksien myötä struktuureihin on avautunut nuoriso-ohjaajille tilaa. Nuoriso-ohjaaja on oman alansa ammattilainen, joka on erikoistunut nuoren elämän kokonaisvaltaiseen tukemiseen ja ryhmädynamiikan kehittämiseen. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 14.)

7 NUORISOTYÖ HOLLOLASSA

Hollolassa on tällä hetkellä nuorisotyössä suuri murrosvaihe menossa. Korona on asettanut omat haasteet myös nuorisotyön toteuttamiselle. Kuitenkin Hollolassa on paljon tapahtumia ja siellä on lapsille erilaisia nuorisotyön palveluita. Useimmat näistä sijoittuvat vapaa-ajalle. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi leiritoiminta ja päiväleirit, yhteisökahvila ja kirjastokahvila sekä tapahtumat.

7.1 Leiritoiminta ja päiväleirit

Koululla ja Paimelassa järjestetään koululaisten päiväleirejä. Lisäksi Heinsuolla järjestetään liikuntakerhoja ja rantauimakoulu Vähä-Tiilijärvellä, Valkjärvellä sekä Paimelan rannalla. Leiritoiminta on ympärivuorokautista ja päiväleirit ovat päivällä tapahtuvia, joissa lapset ovat ennalta ilmoitetun ajan leirillä, mutta yöpyvät kotona. (Lomatoiminta 2021.)

7.2 Yhteisökahvilat ja kirjastokahvila

Kahvilat toimivat ”koko kansan olohuone” -periaatteella ja tarkoituksena on tavoittaa eri aikoina eri ikäisiä kuntalaisia. Yhteisökahvilat ovat 4H-yrittäjien ylläpitämiä. Kahviloihin voi mennä viettämään aikaa ystävien kanssa, tekemään läksyjä ja tarvittaessa saatavilla on turvallinen aikuinen. Hollolassa on neljä hieman erityylistä yhteisökahvilaa, Salpakankaan nuorten palvelupiste Mesta, Salpakankaan kirjastokahvila, Kalliolan yhteisökahvila Kabinetti ja Hämeenkosken koulun kahvila. Kaikissa näissä on sama ”koko kansan olohuone” ajatus takana. Alle 29-vuotiaille nuorille yhteisökahvilat toimivat myös työkokeilupisteinä. Asiakkaat ohjautuvat työkokeiluun nuorten työtoiminnan, etsivän- ja

erityisnuorisotyön sekä kunnan työllisyyspalveluiden kautta. (Kahvilatoiminta 2021)

7.3 Tapahtumat

Nuorisotoimi järjestää erilaisia tapahtumia ja riehoja. Ne määrittyvät tarpeen sekä ajankohtaisuuden mukaan. Useimmiten toiveet ja tarpeet tulevat Hollolan kunnan nuorilta, kunnalta tai esimerkiksi koululta. Tapahtumat vaihtelevat vuosittain. Vallitsevan koronaviruksen vuoksi, ovat tapahtumat tältä vuodelta olleet hyvin vähäisessä roolissa. (Honkonen 2021b.)

8 NUORISOTYÖ KOULUISSA

Tässä kappaleessa avaan, minkälaista nuorisotyötä on Hollolan kouluissa. Nuorisotyön työnkuva kouluissa on ollut laaja-alainen eivätkä välttämättä kaikki työtehtävät ole tukeneet yhteistä päämäärää eli ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä. Lisäksi tuon esille tärkeimmät nuorisotyön nykyiset työtehtävät, jotka tukevat samaa päämäärää. Viimeisessä kappaleessa avaan työtehtäviä, jotka ovat osa nuorisotoimen tämänhetkistä työnkuvaa, mutta joiden tarpeellisuutta tulisi harkita.

8.1 Nuorisotyö Hollolan kouluissa

Tällä hetkellä nuorisotyötä on järjestetty Hollolan kouluissa jonkin verran sekä koulupäivän aikana että vapaa ajalla koulun tiloissa. Osa nuorisotoimen tehtävistä ovat olleet koulukohtaisia. Lasten ja nuorten kanssa työskenneltäessä on tärkeä luoda lapseen luottamuksellinen suhde. Nuorisotyöntekijä on turvallinen aikuinen, jonka kanssa nuori voi matalalla kynnyksellä keskustella vaikeistakin asioista. Tällainen suhde halutaan taata sillä, ettei nuorisotyöntekijä ole kurinpito velvollinen. Hän ei esimerkiksi saa antaa jälki istuntoa tai varoituksia. (Opetushallitus 2021.) Nuorisotyöntekijää kuitenkin sitoo Lastensuojelulaki ja hän on ilmoitusvelvollinen. (Lastensuojelulaki 25 §.) Mikäli nuorisotyöntekijä saa tietoonsa, että lapsen omaa tai muiden lasten terveyttä tai kehitystä uhataan, tulee hänen viipymättä ilmoittaa sosiaalihuollosta vastaavalle taholle lastensuojelun tarpeen arvioinnista.

Tällä hetkellä nuorisotyöntekijän työtehtävät ovat kovin laaja alaisia. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi Lions Quest, kompassitunti, joustava perusopetus (JOPO) luokka -yhteistyö, ryhmäytymiset/pienryhmätoiminta, selviytymispelejä -päihteistä, verso -koulutus, vanhempainillat, välipalajakelu, vaikuttamispäivä 9.-luokkalaisille, lapsiparlamentti ja iltapäiväkerho.

Avaan seuraavissa kappaleissa tehtäviä, jotka tukevat ja edesauttavat nuorisotoimea luomaan suhdetta lapseen, nuoriin ja huoltajiin. Ennaltaehkäisevä työskentely on ensisijaisen tärkeää luodessa tätä suhdetta lapseen, joilla on vaarallisia merkkejä syrjäytymisen uhasta. (Honkonen 2021b.)

8.2 Lions Quest ja kompassi tunti

Lions Quest (LQ) on nuorten parissa työskenteleville ammattilaisille suunnattu koulutus, joka antaa konkreettisia työkaluja työskennellä 5–25 -vuotiaiden kanssa. Koulutuksen tarkoitus on antaa ammattilaiselle työkaluja, joilla ymmärtää ryhmädynamiikkaa, ryhmäytymisen prosesseja sekä antaa yhdessä kasvamisen taitoja. Nämä taidot ovat todella tärkeitä työskennellessä nuorten parissa, sillä nuoren oppiessa näitä samoja taitoja, parantaa se nuoren oppimista ja koulumotivaatiota. Koulutuksesta sovelletaan osa-alueita, jotka otetaan mukaan käytännön työhön. (Kokkola 2009.)

Hollolan koulussa tapahtuvat LQ-tunnit järjestetään viides luokkalaisille nuorisotyöntekijän toimesta. Yhdellä viikkotunnilla keskitytään luokan ryhmäytymiseen ja luodaan yhteishenkeä. Nuorille annetaan työkaluja sosiaalisisiin tilanteisiin ja elämäntaitoihin. LQ painottuu nuoren vuorovaikutus-, tunne- ja päätöksentekotaitoihin. Lisäksi koulutuksella pyritään lisäämään nuoren itsetuntoa ja hyvinvointia. (Koulunuorisotyö 2021.)

Lisäksi Hollolan kouluissa hyödynnetään Kompassi tuntia, joka on nuorisotoimen pitämä 5.-luokkalaisille suunnattu lisäosa Lions Questistä. Kompassi tunneilla on tarkoitus pohtia oppilaan ”sisäistä eettistä kompassia”, joko yksilöllisesti, pienryhmissä tai ryhmätyöskentelyssä. Meillä jokaisella on sisäinen eettinen kompassi, joka ohjaa valintojamme. Nuorille on tärkeää opettaa, miten käyttää tätä eettistä kompassia, joka johtaa valintoihin ja sen myötä tekoihin, jotka ohjaavat nuoren elämänkaarta. Eettistä kompassia opetellaan Hollolan

koulussa yhdessä nuorisotyöntekijän kanssa. (Suomen kansanopistoyhdistys 2021.)

8.3 JOPO-luokka

Joustava perusopetus eli JOPO. Hollolassa järjestetään perusopetusta 9.-luokkalaisille nuorille, jotka tarvitsevat elämänhallinnan tai opetusvaikeuksien takia erityisen joustavaa opetusta. Tätä varten erityisnuorille on suunnattu ja suunniteltu JOPO-luokka, jossa ohjeistetaan, avustetaan sekä käytetään opetusmenetelmiä, jotka motivoivat oppilaita. Opetus poikkeaa tavallisesta opetuksesta siten, että siinä on enemmän joustoa nuoren suuntaan ja aikuinen kulkee enemmän nuoren rinnalla sekä toisinaan kädestä pitäen ohjaa nuorta tarvittaessa eteenpäin. Koulun opetussuunnitelmaa noudatetaan, mutta toisinaan tehdään oppilaalle henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että oppilaalle räätälöidään yksilöllinen suunnitelma, miten valmistua peruskoulusta siten, että pääsee jatkamaan opintojaan opintopolulla ja näin ollen vähennetään syrjäytymisen mahdollisuutta. Tässä työskentelyssä on tiiviisti mukana JOPO-luokan opettaja, koulunkäynninavustaja ja nuorisotyöntekijä. (Heinsuon koulu 2021.)

8.4 Ryhmäytykset ja pienryhmätoiminta

Ryhmäytyminen koulussa on tärkeä osa syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä. Ryhmäytymisellä tarkoitetaan sitä, että ohjataan ja tuetaan ryhmän jäsenten keskinäistä dynamiikkaa, yhteistyötaitoja, luottamusta ja toimintaa tietoisesti. Hollolan kouluissa on panostettu paljon nuorisotoimen puolesta ”me -hengen” luomiseen. Ryhmäytymistä luodaan toisinaan aikuisen ohjaaman keskustelun tai toisinaan pelien ja leikkien kautta. Nuorisoiden parissa tulee vääjäämättä toisinaan eripuraa, joka kuuluu kognitiivisen kasvun vaiheisiin ja ryhmädynamiikan hioutumiseen. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2021.) Hollolan koulu on näitä ongelmatilanteita ratkaissut pienryhmätoiminnalla, joita vetää nuorisotoimen työntekijä. Tällä työskentelymenetelmällä on saatu hienoja tuloksia sekä ryhmädynamiikka jälleen soljuvammaksi. (Honkonen 2021b)

Koululuokkien ryhmäytymisessä tapahtuu normaalisti murrosvaihe viidennen ja kuudennen luokan välillä. Tällöin oppilaat yleensä vaihtavat koulua yläasteelle ja näin ollen ryhmädynamiikka muuttuu, kun opiskelukaverit vaihtuvat.

Hollolan kouluissa tämä murrosvaihe tapahtuu kuitenkin jo neljännen ja viidennen luokan välillä, kun pienemmät koulut opettavat vain neljänteen luokkaan asti. Nuorisotoimi on nyt panostanut paljon ryhmäytymistä viidesluokkalaisiin. (Kantonen ym. 2021,171-176.)

8.5 Selviytymispelejä päihteistä

Ennen koronaa nuorisotoimi piti selviytymispelejä nuorille päihteistä. Nämä olivat rastien muodossa suoritettavia tehtäviä. Pienryhmät kiersivät eri rasteja ja ryhmät koostuivat nuorista sekä vanhemmista. Rasteilla oli tehtäviä ja kysymyksiä, joita tuli ratkoa ryhmänä. Tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta päihteiden haitoista ja vaaroista. Hollola on muokannut kokonaan oman pelin sillä ensimmäinen versio tuli suorittaa henkilökunnan opastamana, mutta se kaatui siihen, ettei ollut riittävästi henkilökuntaa saatavilla. Nyt peli on muokattu siten, että ryhmän vanhempi voi toimia rastin ohjeiden opastajana. (Honkonen 2021c.)

8.6 Vanheimpainillat

Nuorisotoimi on ollut aktiivinen osa yläluokkien vanhempainilloissa ja tukee paljon vanhempainyhdistyksen tärkeää työtä. Nuorisotoimi on ollut paikalla kuullakseen huoltajia ja heidän huolenaiheiden keskeisiä teemoja. Lisäksi he ovat päässeet tuomaan nuorisotoimen toimintaa näkyville ja vastaamaan omalta osaltaan huoltajien kysymyksiin. Vanhempainien kanssa on tärkeä luoda sujuva puheyhteys, jotta tulevaisuuden työskentely olisi sujuvampaa haastavissakin tilanteissa. (Heinsuon koulu 2021.) Korona on tuonut omat haasteet vanhempainiltoihin, koska poikkeusolojen vallitessa vanhempainillat eivät ole tällä hetkellä aktiivisia. (Honkonen 2021c).

8.7 Verso-koulutus

Verso eli vertaissovittelu on menetelmä, jossa uskotaan siihen, että nuoret itse pystyvät tuetusti ratkaisemaan konfliktitilanteet. On tärkeä, että lapselle opetetaan ja ohjataan sovittelun sekä keskustelemisen taidot. Kun lapset ovat oman arjen keskiössä ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa konfliktin ratkaisemiseen, luo se terveitä ongelmanratkaisukykyjä lapsille. Vaikka lapset ovat vielä kehityksessä keskeneräisiä, oikein tuettuina, he pystyvät itse ratkaisemaan

ongelmia, mikä tulevaisuudessa on tärkeä taito. Versossa käytetään myös kolmatta osapuolta konfliktitilanteissa. Tämä tarkoittaa sitä, että jos kahdella lapsella on konflikti tilanne, niin kolmas konfliktiin ulkopuolinen lapsi on mukana sovittelemassa tilannetta. Sovittelutilanteissa voi myös olla aikuinen mukana. Tässä tapauksessa nuorisotyöntekijä on usein ohjaamassa lapsia oikeaan suuntaan konfliktin ratkaisemisessa. (Gellin 2021.)

8.8 Muu toiminta

Nuorisotoimi järjestää myös välipalajakelua, vaikuttamispäivä 9.-luokkalaisille, lapsiparlamentin ja iltapäiväkerhoja. Välipalajakelua on Heinsuon ja Salpakan koululla, jossa nuorisotoimi on ollut osittain jakelijana.

Vaikuttamispäivä 9.-luokkalaisille on päivä, mihin nuoret ovat tehneet aloitteita ja he pääsevät käsittelemään niitä luottamus- ja viranhaltijaedustajien kanssa. (Ysiluokkalaisten vaikuttamispäivä 2021).

Lapsiparlamentissa on Hollolan jokaisesta koulusta yksi edustaja, joka valitaan 1.-6. luokan oppilaista. Valittu henkilö valmistelee omasta koulusta nousseen aloitteen. Aloitteet käsitellään kaksi kertaa vuodessa kokoontuvassa lapsiparlamentissa. Lapsiparlamenttikokoukset pidetään loka- ja huhtikuussa. (Lapsiparlamentti 2021.)

Iltapäiväkerhotoiminta on perusopetuslain (23.12.1999/1288) mukaista toimintaa, joka järjestetään koulun jälkeen 1.-2.-luokkalaisille. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille järjestetään iltapäivätoimintaa tarpeen mukaan. Iltapäivätoiminta on lapselle vapaaehtoista ja turvallista olemista koulupäivän jälkeen. Vanhemmat voivat hakea lapselleen iltapäiväkerhotoimintaa. Iltapäiväkerhotoiminnassa Hollolan nuorisotoimi on ollut osallisena. (Iltapäiväkerhotoiminta 2021.)

9 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Hollolan kunta on muutoksien alla ja pitkällä tähtäimellä kaikki pienet koulut tulevat sulkeutumaan, jolloin yksilöllisyys tulee heikentymään. Yksilön tarpeet ovat kuitenkin olemassa. Yhä useammalla koulunuorella on erityispiirteitä ja erilaisia ongelmia, kuten mielenterveys ja päihdeongelmat, joiden takia he

tarvitsevat tukea ja apua elämän alkutaipaleella. Nuorten kanssa työskentelevien henkilöiden tulee osata vastata näihin tarpeisiin. Kuitenkin kun koulu- ja luokkakoot tulevat kasvamaan merkityksellisesti, miten kunta pystyy takaamaan, että nuorisolaki ja perusopetuslaki täyttyvät? Hollolan kunta on päättänyt yhdistää nuorisotyön ja koulumaailman resurssit. Se millaista työskentely tulee olemaan Hollolan kunnassa, on vielä avoinna. Opinnäytetyössäni haluan löytää nuoriso-ohjaajalle työnkuvan, joka tukee nuoria. Opinnäytetyöni tarkoitus on selvittää, millainen työnkuva Hollolan kunnan nuoriso-ohjaajilla tulee olemaan, kun työskentelymuotoa muutetaan ja se yhdistetään koulumaailmaan.

Tutkimuskysymyksiä pohtiminen on ollut haastavaa. Miten saada riittävän laaja-alaiset ja kattavat kysymykset ilman, että ne ovat liian laajat, jolloin opinnäytetyö muuttuu epäselväksi. Päädyin seuraaviin tutkimuskysymyksiin, koska kysymykset vastaavat opinnäytetyön aiheeseen ja tukevat tutkimustulosta.

Millaista yhteistyötä nuorisotoimi ja koulu ovat jo tehneet Hollolassa?

Mitä työtehtäviä kuuluu nuoriso-ohjaajan työnkuvaan koulumaailmassa?

10 TUTKIMUSMENETELMÄT, AINEISTO JA ANALYYSI

Seuraavissa kappaleissa avaan mihin tutkimusmenetelmään päädyin. Kerron miksi päädyin juuri kyseiseen menetelmään tämän opinnäytetyön kohdalla. Käyn läpi tutkimuskysymykset ja teemahaastattelun eri alueet. Avaan aineiston keruumenetelmää, nostan esille mahdolliset eettiset haasteet aineiston keruussa ja aineiston tulkinnessa. Kuvaan opinnäytetyötä prosessina ja avaan opinnäytetyön aikataulua, sen etenemistä ja haasteita. Sekä kerron miten analysoin materiaalin.

10.1 Aineistonkeruumenetelmä ja aineiston keruu

Tutkimusmenetelmäksi päädyin valitsemaan kvalitatiivisen menetelmän, joka tarkoittaa laadullista tutkimusta. Tutkimusmenetelmällä yritetään ymmärtää opinnäytetyön laatua, merkitystä kokonaisvaltaisesti ja opinnäytetyön ominaisuuksia. Kvalitatiivisen menetelmän valittaessa, on olemassa monta erilaista tapaa kerätä tutkimustietoa. Yhtä ainoa keino tai menetelmää ei ole.

Pohdin, mikä menetelmistä vastasisi parhaiten esittämiini tutkimuskysymyksiin. Menetelmien yhteiset piirteet ovat seuraavat: kohteen tarkoitus ja merkitys, kieleen ja ilmaisuun liittyvät näkökulmat, esiintymisympäristö ja tausta. (Laadullinen tutkimus 2015.)

Työni edellytti tutkimuslupaa sekä koululta että nuorisotyöltä. Lisäksi tarvitsin kaikilta haastateltavilta suostumuksen, joilta tietoja keräsin opinnäytetyötäni varten. Vallitsevan tilanteen (korona) vuoksi, tein opinnäytetyön kokonaan etäkontakteilla.

Opinnäytetyössäni otin huomioon myös tietoturvan sekä henkilötietoja käsitellessä tietosuojan. Kyselyissä käytin ainoastaan koulun omaa sähköpostia, jolloin tietosuojariskit olivat huomattavasti pienemmät. En tallentanut tietoja tietokoneelle nimillä, vaan litteroidessa käytin koodeja henkilö A, B, C jne., jolloin pystyin takaamaan anonyymiuden sekä tietoturvasuojan. Poistin saamani sähköpostit, kun olin tehnyt yhteenvedon sähköpostikyselyistä. Opinnäytetyön valmistuttua huolehdin tallennettujen tietojen asiallisesta hävittämisestä.

Tutkimuseettisinä ongelmina voisi olla väärinkäsitykset keskeisten käsitteiden puutteellisesta avaamisesta tai kontekstin muuttuminen litteroinnin takia. On tärkeää, että opinnäytetyössä avataan keskeiset käsitteet riittävän laajasti, jolloin puhumme samasta asiasta selkeällä käsitteellä. On myös tärkeää, että asiayhteydet säilyvät litteroinnista huolimatta. Litteroinnissa on aina omat riskinsä, kun ääneen sanotut lauseet litteroidaan kirjoitetuksi tekstiksi. Tällöin jäävät elekieli, äänensävyn painotus ja muu oleellinen huomioimatta.

Haastatteluissa huomioin molempien osapuolien, sekä koulumaailman että nuoriso-ohjaajan näkökulmat, jolloin sain kattavamman näkökulman työnku-
van laadusta. Tarkoitus oli löytää työnkuva, joka palvelee molempia osapuolia. Ja ennen kaikkea työnkuva, joka palvelee nuoria.

Opinnäytetyötäni varten tein teemahaastattelun ja lisäksi esitin kysymyksiin teemanmukaisia tarkentavia kysymyksiä, joiden avulla sain rajattua aiheen niin, että sain vastaukset tutkimuskysymyksiini. Teemahaastattelu tutkimuskysymysten pohjalta on luotettavampi, tehokkaampi ja antaa varmemmin vastauksia tutkimuskysymyksiini, koska teemat ohjaavat keskustelua oikeaan

suuntaan ja tulevat suoraan tutkimuskysymyksistäni. Teemahaastattelu löytyy liitteenä, liite 1 teemahaastattelurunko.

Haastattelun rajasin ja ohjasin opinnäytetyön kannalta keskeisten kolmen teeman ympärille: yhteistyö, tarve ja työtehtävä. Opinnäytetyöni ollessa näin rajattu sovimme ohjaavan opettajan kanssa, että kaksi tutkimuskysymystä on sopiva määrä. Teemahaastattelussa nojauduin käytännön kokemuksiin.

Teemahaastattelut kohdennettiin suurimmalle osalle Hollolan kunnan koulun rehtoreita ja johtohenkilökuntaa sekä nuoriso-ohjaajille ja kunnan edustajille. Osallistujia oli kuusi, kun kaikkiaan yritin tavoitella 21 henkilöä. Osallistujat vastasivat hyvin esitettyihin kysymyksiin ja sain kattavan kokonaisuuden, joten en tehnyt kolmatta kierrosta, yrittäen tavoitella uupuvaa 15 henkilöä. Teemahaastattelussa oli edustettuna organisaation jäseniä, rehtoreita, opettajia ja nuorisotyöntekijä. Tällöin näkemykseni on, että sain riittävän laajan otannan ja näin ollen myös kaikkien osapuolien näkemykset kuuluviin.

10.2 Aineiston analyysi

Haastatteluiden jälkeen tein sisällön analyysin, jonka aloitin litteroimalla nauhoitetut haastattelut. Litterointitekniikoita on olemassa erilaisia. Litteroida voi joko sana sanalta tai tehdä sanotusta tiivistelmän, josta kerätään oleellimmat tiedot talteen. Mikäli käytetään tiivistelmää, on sen oltava selkeästi litterointiin merkitty. Päädyin litteroimaan sanasta sanaan, jotta kaikki oleellinen tulee esille. Anonyymius on säilytettävä, joten tiedot, kuten nimi ja muut henkilöä yksilöivät tunnistetiedot poistettiin litteroinnista. Usein käytetään koodeja, kuten esimerkiksi: henkilö A sanoo jotain ja henkilö B vastaa, jolloin tunnistettavuus on poistettu ja anonyymius säilyy. (Tuomi & Sarajärvi 2009).

Haastattelun kohderyhmän ollessa näin pieni ja intensiivisesti toistensa kanssa työskenteleviä, oli erityisen tärkeää huomioida haastateltavien anonyymius. Anonyymiyden huomioin sillä, että en laittanut litteroituja osuuksia taulukointiin, koska alkuperäisilmaisista on tunnistettavissa puheiden maneerit, murteet ja puheen tyyli. Analyysiä tehdessä on myös hyvä käyttää värikoodoja, taulukkoja ja muita menetelmiä, jotka helpottavat hahmottamaan raportin tulosta. (Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009). Litteroidun aineiston koodasin

väreillä, jotka tulkitsin Excelissä. Tulkin pohjalle tein taulukon (kuva 1), johon tuli vastaus - kyllä/ei tai haastattelukysymyksen sitä niin vaatiessa, yksittäisiä sanoja. Kuva 1 on ote liitteestä 2.

Kysymykset	Vastaukset	Kyllä = 1	Vastaukset	Kyllä = 1
		Ei = 0 En osaa sanoa = 2		Ei = 0 En osaa sanoa = 2
	Asiakas A	Asiakas A	Asiakas B	Asiakas B
Teema 1 Yhteistyö				
1: Millaista yhteistyötä nuorisotoimi ja koulu ovat jo tehneet Hollolassa?	Leiritoiminta, kompassi, ryhmäytymiset, päihdeyhteistyö		Intensiiviryhmä, kompassitunti	
Mitä konkreettista yhteistyötä olette tehneet?	Leiritoiminta, kompassi, ryhmäytymiset, päihdeyhteistyö		Intensiiviryhmä, kompassitunti, vanhempain-ilta	

Kuva 1. Sisällön analyysi

Opinnäytetyössäni käytin ajankohtaisia lähteitä, jotka ovat monipuolisia ja uusia. Käytin myös monipuolisesti lähteitä, haastattelin alan ammattilaisia kokemuksista ja peilasin niitä tutkimustuloksiin. Pohdin vallitsevan faktatiedon, haastatteluiden ja keräämieni aineistojen pohjalle päätelmiä, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiini.

10.3 Tutkimuksen ajallinen eteneminen ja lupa-asiat

Minulla oli tapaaminen 15.1.2020 Johanna Jussilan kanssa Kouvolan kasarmilla, jossa sain ohjausta opinnäytetyön prosessiin. Hahmottelin, millaista opinnäytetyötä haluaisin tehdä ja miten saisin aiheen vahvistettua. Kävimme myös läpi, ketkä voisivat olla mahdollisia yhteistyökumppaneita.

Otin yhteyttä Hollolan yhteisöohjaajaan ja sovimme tapaamisen seuraavalle viikolle. Yhteistyö Hollolan kunnan kanssa alkoi 23.01.2020, jolloin keskustelimme yhteistyöohjaajan ja nuoriso-ohjaaja kanssa tulevasta projektista. Tapaamisen tarkoituksena oli löytää yhteinen intressi ja aihe, joka palvelee

Hollolan kuntaa muutoksien alla. Kunnan edustajilta nousi huoli koulumaailman nuorista.

Hollolan joutuessa lakkauttamaan pienempiä kouluja, jonka tuloksena koulukoot kasvavat yhä suuremmiksi, nousi yhteisöohjaajalle ja nuoriso-ohjaajalle huoli, miten nuoret sopeutuvat tähän. Hollolan kunta on tehnyt päätöksen siirtää nuoriso-ohjaajan työpanoksen ja resursoinnin koulumaailmaan. Se, tuleeko työskentely tapahtumaan jatkossa kokonaisuudessaan vai osittain kouluissa, on edelleen auki. Päädyimme keskustelun aikana opinnäytetyöaiheeseen Nuoriso-ohjaajan työnkuva koulumaailmassa.

Aloitin sähköpostikeskustelun 7.2.2020 aiheen vahvistamisesta Marko Raitasen kanssa. Saimme sovittua kaikki yksityiskohdat 19.2.2020, jolloin minulle määräytyi ohjaavaksi opettajaksi Tuomo Paakkonen.

- 10.3.2020 aloitin opinnäytetyösuunnitelman teon.
- 4.4.2020 suunnitelman palautus
- 20.4.2020 opinnäytetyön alkuseminaari
- 1.6.2020 – 25.11.2021 opinnäytetyön työstäminen, materiaalin keruu, haastattelut, litterointi, analysointi ja kirjoittaminen.
- 16.11.2021 väliseminaari
- Marraskuu 2021 korjausehdotuksien teko
- Joulukuu 2021 tarkistus ja julkaisu.

Opinnäytetyön valmistuminen oli alun perin suunniteltu vuoden 2020 syksylle. Alkuperäisen suunnitelman mukaisesti opinnäytetyön teko olisi pitänyt olla todella tiivistä ja intensiivistä, jotta työ olisi valmistunut suunnitellussa aikataulussa. Harmillisesti oma pitkäaikainen sairastumiseni siirsi tätä tavoitetta kokonaisella vuodella, ja opinnäyte valmistuikin vuoden 2021 loppuun.

11 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä kappaleessa kerron teemahaastatteluista nousseista tutkimustuloksista. Avaan teemahaastattelun sisällön keskeisten teemojen kautta - yhteistyö, tarve ja työtehtävä. Tulkitsen kaikkia teemoja omina lukuinaan. Aineiston taulukko on liite 1:stä kokonaisuudessaan, jossa näkyy haastateltujen

vastaukset. Hollolan koulut ovat keskenään hyvin erilaisia. On isoja koulukonaisuuksia ja pieniä idyllisiä kyläkouluja. Tämä osittain selittää sen, miksi vastaukset ovat niin erilaisia riippuen siitä, minkä tahon edustaja on ollut haastateltavana.

11.1 Teema 1 Yhteistyö

Yhteistyötä kuvattiin Hollolan koulujen ja nuorisotoimen välillä osin puutteellisenä ja osin hyvin toimivana. Nuorisotoimen ja koulujen yhteistyöksi haastateltavat luettelivat leiritoiminnat, kompassi ja LQ tunnit, ryhmäytymiset ja pienryhmätoiminnan, päihdeyhteistyön ja päihdepelit, ryhmätyöskentelyt, haasteelliset tilanteet luokissa, intensiiviryhmät, JOPO nuorten elämänhallinnan tukeminen ja JOPO-nuorten työpaikkaohjaukset, useampi yhteisökahvila, versokoulutus, lapsiparlamentti, vaikuttamispäivä ysiluokkalaisille, tapahtumat ja vanhempainillat. Yhteistyötä on ollut hyvinkin laajalti. Suurimpana haasteena nousi riittävä resursointi ja se, miten saada nuorisotoimi syrjäisempiin kouluihin. Se yhteistyö, mitä oli ollut, koettiin hyvin hedelmälliseksi ja nuorille tärkeäksi työksi.

Teemahaastatteluissa nousi esiin, että puolet haastateltavista koki yhteistyön olevan jatkuvaa ja toinen puoli koki, ettei yhteistyötä ole tällä hetkellä lainkaan. Osaksi nähtiin koronan sotkeneen koulun ja nuorisotoimen yhteistyötä. Haastateltavien mielestä koulujen välillä on eroa, miten palveluita jaetaan koulujen kesken. Nuoriso-ohjaajan työpanos koettiin keskittyvän tiettyihin kouluihin enemmän kuin toisiin. Tähän vaikuttaa se, että haastatteluhetkellä oppilaita oli noin 2800 ja nuoriso-ohjaajia vain kaksi. Kouluja on kymmenen, jotka sijaitsevat fyysisesti kaukana toisistaan, jolloin nuoriso-ohjaajia ei riitä kaikille kouluille ja nuorille.

Maailmalla vallitsevan koronatilanteen vuoksi myös nuorisotoimen yhteistyö on muuttanut muotoaan. Nuorisotoimi on joutunut miettimään perinteisten tapahtumien ja työskentelymuotojen tilalle uusia nuorisotoimen tapahtumia ja työskentelymuotoja. Työskentelymuotojen uudelleen organisoiminen on myös vaikuttanut nuorisotoimen saatavuuteen. Lisäksi nuorisotoimi on kokenut Hollolassa organisaatiouudistuksia, jotka vaikuttavat työskentelymuotoon ja sen lujittumiseen osaksi koulumaailmaa.

11.2 Teema 2 Tarve

Teemahaastattelussa noin 80 prosenttia haastateltavista nostivat selkeästi esille sen, että nuorilla on tarve koulupäivän aikana turvalliselle aikuiselle, kelle on matala kynnyks lähteä keskustelemaan. Yksi haastateltavista ei nähnyt, että koululaisilla olisi minkäänlaista tarvetta nuorisotyöntekijälle koulussa.

Koulun tarpeista nousi esille, että käytettävissä olisi nimetty henkilö nuorisotoimesta, johon voi ottaa yhteyttä, mikäli yhteistyötarvetta syntyy. Nimetty yhteyshenkilö helpottaisi mahdollista työskentelyä. Kaikki haastateltavat kokivat, että koululla on tarvetta turvallisen aikuisen läsnäoloon tai koululla olisi ylimääräinen resurssi käytettävissään koululla, koulun omien tarpeiden mukaisesti.

Erityisnuorien tarve nähtiin painottuvan elämähallintataitoihin. Puolet haastateltavista olivat sitä mieltä, että erityisnuoret tarvitsevat nuorisotyöntekijää elämähallintataitojen tukemiseen. Kaksi haastateltavista ei osannut ottaa kantaa erityisnuorten tarpeista.

11.3 Teema 3 Työtehtävä

Lähdin kartoittamaan nuoriso-ohjaajan tulevaa työtehtävää teemahaastattelun kautta siten, että vertasin työtehtävää koulumaailmassa jo vakiintuneisiin työtehtäviin. Kysyin, miten nuoriso-ohjaajan työnkuva eroaa suhteessa opinto-ohjaajan, kuraattorin, koulunkäynninavustajan ja opettajan työnkuvaan. Teemahaastattelussa nousi esille, miten erilaisia työtehtävät ovat.

Opinto-ohjaajan työnkuva nähtiin keskittyvän pelkästään yksilötyöskentelyyn, oppilaan opiskeluiden sujumuuteen ja jatko-opintopaikkojen selvittelyihin. Vastaavasti nuoriso-ohjaajan työnkuva nähtiin painottuvan vapaa-aikaan, sosiaaliin taitoihin sekä siihen, että nuoriso-ohjaaja kulkee nuoren elämässä mukana.

Puolet haastateltavista ei osannut vastata, miten kuraattorin ja nuorisotyöntekijän työnkuva eroavat toisistaan. Toinen puoli koki, että kuraattorin työnkuva on syvällisempää ja pitkäjänteisempää kuin nuoriso-ohjaajan työ. Yleensä nuorella, joka on ajautunut kuraattorin luokse, on jo vakavammat ongelmat ja nuori tarvitsee pitkäjänteisempää työskentelyä. Kun taas nuoriso-ohjaajan

rooli nuoren elämässä nähtiin enemmänkin matalakynnyspaikkana, ennaltaehkäisevänä ja nuorta eteenpäin työntävänä.

Noin 70 prosenttia kuvasi koulunkäynninavustajan olevan oppilaan tukena oppimisessa ja opettajan tukena oppimistilanteessa, kun vastaavasti nuorisohjaajan koettiin olevan nuoren tukena sosiaalisissa tilanteissa sekä enemmän vapaa-ajalla. Kuitenkin nähtiin, että aikaisemmin luetelluista työnkuvista, koulunkäynninavustajan työnkuva on lähinnä nuorisohjaajan työnkuvaa. Loput 30 prosenttia eivät osanneet sanoa miten työnkuvat eroavat toisistaan.

Opettajan työnkuva koettiin selkeimmin olevan erillään nuorisohjaajan työnkuvasta. Opettaja on pedagogisessa vastuussa ja luokanhallinta on myös opettajan vastuulla. Nuorisohjaajalla ei ole pedagogista vastuuta tai sanktio-oikeutta, jolloin työskentely voidaan rakentaa täysin nuoren tarpeiden mukaisesti, ja näin ollen nuorisohjaajan työnkuva nähdään vapaamuotoisempana.

Haastattelussa nousi esille haasteena nuorisotoimen resursoinnin riittämättömyys - kysyntää on enemmän kuin mitä kunnalla on antaa resursseja. Teema-haastattelun kysymyksessä, miten työskentely on onnistunut, vastasivat A ja E ettei se ole onnistunut. Vastaajat A ja E viittasivat siihen, ettei yhteistyötä ole ollut resursointipulan vuoksi. Vastaaja B ei osannut ottaa asiaan kantaa, koska heillä yhteistyötä ei ole ollut. Haastattelussa kaikki vastaajat tuovat esille resursointipulan. Onnistumisina tuotiin esille Lions Quest ja kompassi tunnit, jotka ovatkin jo osana koulun vakiintunutta struktuuria. Kaikki haastateltavat nostivat esille haasteena nuorisotoimen saatavuuden.

Nuorisohjaajan työnkuvaan kaivattiin selkeyttä esimerkiksi siihen, kehen ottaa yhteyttä missäkin tilanteessa ja mikä työtehtävä kuuluu kenellekin. Lisäksi 20 prosenttia haastateltavista nostivat nuorisotoimen ja koulumaailman yhteensovittamisen esille, miten saada nuorisotoimen työnkuva soviteltua koulun tarkoin strukturoituun maailmaan. Haastateltavat myös nostivat esiin muutamia työnkuvan parantamisedotuksia. Kaksi kuudesta ehdotti, että nuorisohjaaja olisi saatavilla kaikille kouluille esikoulusta yläasteelle asti. Puolet haastateltavista ehdottivat näkyvää ja selkeää työnkuvaa, kun kaksi kuudesta ehdottivat työtehtäviin sitouttamista. Vähemmistö haastateltavista ei osannut antaa parannusedotuksia.

Teemahaastattelun kysymykseen, mitä työtehtäviä kuuluu nuorisonohjaajan työnkuvaan koulumaailmassa, ei kukaan haastateltavista osannut vastata. Teemahaastattelua tehdessä nuoriso-ohjaajia ei vielä ollut siirretty kouluun. Tämä selittää sen, miksi haastateltavat eivät osanneet vastata kysymykseen.

12 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kappaleessa avaan tutkimustuloksien johtopäätökset. Vastaan opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Jaottelen johtopäätökset keskeisten teemojen ympärille - yhteistyö, tarve ja työnkuva.

Yhteistyöstä tulikin siihen johtopäätökseen, että yhteistyötä on ollut osassa kouluissa. Resursointipulan vuoksi osassa kouluissa ei ole ollenkaan yhteistyötä tällä hetkellä. Hollolassa on opiskelijoita noin 2800, ja nuoriso-ohjaajia on tällä hetkellä neljä, joten yhtä nuoriso-ohjaajaa kohden on noin 575 opiskelijaa. Tähän kun lisätään koulujen kaukaiset sijainnit, saadaan yhtälö, josta voidaan todeta resursoinnin riittämättömyys. Maailmalla vallitsevan koronatilanteen vuoksi osa nuorisotoimen työskentelymuodoista on jouduttu organisoimaan uudelleen. Työn uudelleen organisoiminen vie aikaa, joka myös syö nuorisotoimen resursseja. Lisäksi haasteena on ollut organisaatio uudistukset, jotka vaikuttavat Hollolan nuorisotoimen toimintaan ja saatavuuteen. Tähän kaivataan muutosta. Nuoriso-ohjaajan työnkuvan muuttuessa ei ole selkeää työnkuvaa, joka aiheuttaa epäselvyyttä siihen, mitkä työnkuvat kuuluvat nuoriso-ohjaajalle. Tästä syntyy sekavuutta ja esimerkiksi ei tiedetä, kehen koulun kuuluisi olla yhteydessä missäkin asiassa. Koululla on tarpeita lisäresursseille, mutta mitkä näistä tarpeista kuuluisivat nuoriso-ohjaajan työnkuvaan. Nuoriso-ohjaajan työnkuvan selkeyttämisen myötä, saataisiin selkeämmin ja paremmin toimiva lisäresurssi koululle.

Tarpeesta tulikin siihen johtopäätökseen, että lapsilla ja nuorilla on kova tarve turvalliselle aikuiselle, kenelle on matala kynnyks mennä keskustelemaan arjen asioista. Erityisnuorten tarve nähdään painottuvan enemmänkin elämänhallintataitoihin. Erityisnuoret tarvitsevat elämään aikuisen, joka voi koulupäivän aikana kuunnella, tsemptata ja työntää päivässä eteenpäin. Toisinaan nuoren tarve on vain se, että joku kuuntelee kiireettömästi hetken ja siihen hetkeen jäädä hengähtämään. Koulunuorten ryhmäytymisen kannalta oli myös tarve

nuoriso-ohjaajalle. Ryhmädynamiikka on todella hienojakoinen prosessi, johon tarvitaan aikuisen tukea, jolla on ammatillinen työote ryhmädynaamiseen toimintaan. Kun ryhmädynamiikassa syntyy ongelmatilanteita, on tärkeää, että nuoriso-ohjaaja on helposti saatavilla lyhyelläkin varoitusaikalla. Ennakointi on tärkeä osa ryhmädynamiikan ohjausta. Koulun tarve nuoriso-ohjaajalle oli haastateltaville hankala mieltää, sillä nuorisotyö oli vielä haastattelun aikaan irrallisena koulumaailmasta. Kuitenkin lisäresursointia kaivattiin.

Nuoriso-ohjaajan työnkuvasta tulin siihen johtopäätökseen, että työskentely on lapsen ja nuoren ehdoilla toteutuvaa matalan kynnyksen työtä. Tätä tukee se, että nuoriso-ohjaaja ei ole pedagogisessa vastuussa. Tutkimustuloksissa nousi esille, miten tärkeä on luoda luottamuksellinen suhde lapseen ja nuoreen. Kun alansa ammattilainen luo nuoreen luottamuksellisen suhteen, mataltaa se kynnystä keskustella vaikeistakin asioista. Tämä suhde tulee suojata sillä, että nuoriso-ohjaaja ei ole sanktioiden jakaja. Nuoriso-ohjaajan työnkuva tulee olla tarkoin määritelty, jotta työnkuvan selkeys antaa nuoriso-ohjaajalle työskentelyrauhan luodessaan suhdetta nuoriin. Mikäli työnkuva alkaa rönnyillä ja pikkuhommia kerääntyä koululta, on se suoraan nuorelta pois.

Tutkimuksessa vertasin nuoriso-ohjaajan työnkuvaa koulumaailmassa jo vakiintuneisiin virkoihin. Vertailulla halusin selvittää nuoriso-ohjaajan työnkuvan. Tutkimustuloksena oli, että nuoriso-ohjaaja mielletään edelleen selkeästi vapaa-ajalla toimivaksi ja koulusta erillään työskenteleväksi tahoksi. Kuitenkin tutkimuksen tarkoitus oli selvittää mikä nuoriso-ohjaajan työnkuva on koulumaailmassa.

Tutkimustuloksissa nousi esille nuoriso-ohjaajan merkitys nuorten sosiaalisten taitojen kehittymisessä. On tärkeää, että aikuinen ohjeistaa lasta ja nuorta sosiaalisissa tilanteissa. Lapset ovat kasvussaan vielä keskeneräisiä ja tarvitsevat siihen turvallisen aikuisen tukemaan tärkeiden elämäntaitojen kehittymistä. Nuoriso-ohjaajan ammatillinen osaaminen ja vahvuus on nimenomaan sosiaalisissa taidoissa.

Nuoriso-ohjaajan työn keskeisempänä työkaluna on tilannetaju, koska hänen tulee osata tulkita nuoria, ryhmädynamiikkaa, olla jatkuvasti valppaana ja tunnustella ilmapiiriä. Kaikkien työtehtävien, jotka sisällytetään työnkuvaan, tulee

tukea päämäärää. Nykyisistä työtehtävistä päämäärää tukevat tehtävät ovat ryhmätyökset ja pienryhmätoiminta, LQ ja kompassitunnit, versokoulutus, selviytymispelit päihteistä, vanhempainillat ja JOPO-luokan kanssa tehty yhteistyö.

13 POHDINTA

Opinnäytetyön aihe oli minulle erittäin mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Opinnäytetyön alkuperäisenä tavoitteena oli valmistua vuoden 2020 lopussa, mutta aikataulu ei toteutunut. Viivästyksen aiheutti oma pitkäaikainen sairastuminen, joten opinnäytetyön valmistuminen viivästyí vuodella. Lisähaasteena opinnäytetyön tekemisessä osoittautuivat äidinkieleni sekä lukihäiriö. Haasteista huolimatta sain lopulta opinnäytetyöni tehtyä. Suuri kiitos Hollolan kunnalle kärsivällisyydestä ja yhteistyöstä.

Soteuudistuksien ja budjettivajeiden myötä, myös koulutoimi on joutunut suurien leikkauksien alle. Kun organisaatiossa on suuria muutoksia, kokee työskentelymuodot väistämättä murrosvaiheen. Miten taata opiskelijoille hyvät edellytykset elämän alkutaipaleelle, kun organisaatio on murrosvaiheessa? Minusta on hienoa, että Hollolan kunta työskentelee arvojensa mukaisesti ja haluavat ennaltaehkäistä mahdolliset tulevat ongelmat.

Opinnäytetyön teoriapohjaan oli haastavaa löytää tuoretta tutkimustietoa. Nuorisotyön merkitystä koulumaailmassa on tutkittu paljon 2000-luvun alussa, mutta sen jälkeen tutkimus on jostain syystä osittain päättynyt. Voisiko tähän vaikuttaa sote uudistuksen luomat leikkaustoimet? Leikkaustoimet ovat paljolti koskeneet ennaltaehkäisevää työtä, josta minulle herää kysymys, voisivatko nämä liittyä toisiinsa.

Opinnäytetyössäni käytin kahta tutkimuskysymystä. Ensimmäinen tutkimuskysymys oli, millaista yhteistyötä nuorisotoimi ja koulu ovat jo tehneet Hollolassa. Toinen tutkimuskysymys oli, mitä työtehtäviä kuuluu nuorisohjaajan työnkuvaan koulumaailmassa. Ensimmäinen tutkimuskysymys oli konkreettinen sekä helposti vastattavissa oleva ja teemahaastattelusta sain kattavat vastaukset. Toinen tutkimuskysymys oli liian irrallinen ja vaikeasti tulkittava. Nuorisotoimi ei ollut vielä siirtynyt koulumaailmaan, joten haastateltavista

kukaan ei osannut vastata tähän. Näin jälkikäteen pohtiessani, kysymyksen olisi pitänyt olla muodossa, mitä työtehtäviä nuoriso-ohjaajalla tulisi olla koulu-maailmassa? Haastateltavien olisi ollut helpompi vastata tulevaisuudennäkymää kartoittavaan kysymykseen.

Ohjaajan kanssa opinnäytetyötä suunnitellessa päädyimme kvalitatiiviseen tutkimukseen ja menetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Jälkikäteen olen miettinyt, olisiko kvantitatiivinen tutkimus ollut sittenkin parempi. Vallitsevan koronatilanteen vuoksi haastatteluja oli vaikea sopia, vaikka tein kaikki haastattelut etäyhteyksillä. Mietin olisiko tutkimukseen saatu laajempi otanta, jos olisin käyttänyt verkkokyselyä.

Tutkimusta tehdessä minulle heräsi kysymys, minkä takia koulumaailman struktuuriin on vaikea luoda tilaa nuoriso-ohjaajalle. Onko kyse siitä, että koulu on organisaationa niin vakiintunut ja laki määrittelee tarkasti päivän ja struktuurin kulun. Vai onko kyse siitä, että nuoriso-ohjaajan työnkuva on määrittelmätön ja sen takia osittain irrallinen, jolloin koulun henkilökunta ei tiedä, miten hyödyntää nuoriso-ohjaajaa. Teemahaastatteluissa tuli esille, että koulut kaipaisivat nuoriso-ohjaajan resurssia koulun omiin tarpeisiin ja osittain haastateltavat kokivat, että eivät ole saaneet nuorisotoimen työpanosta sitä pyytäänsään. Onko tässä kuitenkin kyse siitä, että nuoriso-ohjaajan resursointia haluttaisiin käyttää sellaisiin tehtäviin, jotka eivät ole nuoriso-ohjaajan työnkuvaan kuuluvia? Onko tästä syntynyt osittain väärinkäsitys.

Mielestäni olisi hyvä tehdä uusi tutkimus nyt, kun nuorisotyö on siirretty koulu-maailmaan ja työn uudelleen organisoituminen on tapahtunut. Jos nyt tehtäisiin uusi tutkimus ja kysyttäisiin, miten yhteistyö on lähtenyt käyntiin, saataisiin varmaankin täysin erilaiset tutkimustulokset. Tästä herää ajatus, onko mahdollista tehdä tutkimusta työskentelyn onnistumisesta tehostetusti ensimmäisen viiden vuoden aikana, jolla saataisiin tuloksia työn onnistumisesta, kehittämis-kohteista ja työnkuvaa voitaisiin tarkentaa sekä kehittää kaikkia osapuolia palvelevaksi.

Nuorisotoimi siirrettiin Hollolan kouluihin lukukausina 2020-2021, jolloin nuoriso-ohjaajat käyttivät paljon työpanostaan viidesluokkalaisiin. Hollolan kouluissa tapahtuu neljännen ja viidennen luokan välissä isot luokkamuutokset,

koska pienistä kouluista siirrytään isoihin kouluihin, jolloin luokkakaverit muuttuvat ja ryhmädynamiikka kokee murroksen. Olisi äärimmäisen mielenkiintoista nähdä viiden vuoden päähän ensimmäisiä tuloksia, kun silloiset oppilaat päättävät peruskoulunsa. Oliko nuorisotoimen siirtämisestä koulumaailmaan hyötyä oppilaille? Tässä olisi mielenkiintoinen tutkimuksen aihe.

Hollolan kunta on reagoinut nuorten tarpeisiin ja siirtänyt nuorisotoimen koulumaailmaan sekä palkannut lisää henkilökuntaa. Nyt nuoriso-ohjaajia on viisi, vaikka resurssivaraus on neljälle. Kuitenkin minulle herää ajatus siitä, että riittääkö tämä. Tutkimuksesta nousi selkeä toive, että nuoriso-ohjaajien tulisi olla kaikkien oppilaiden oikeus. Hollolassa on tällä hetkellä 2800 opiskelijaa ja kun oppilasmäärän jakaa resurssivarauksella neljä, tekee se yhtä resurssia kohden 700 opiskelijaa. Hollolan kunta on laskenut, että viiden vuoden päästä oppilaita olisi noin 2300, jolloin yhtä nuoriso-ohjaajaa kohden olisi 575 oppilasta. Tämä määrä on mielestäni liian korkea, jos halutaan taata jokaiselle opiskelijalle nuoriso-ohjaajan työpanosta.

LÄHTEET

- Gellin, M. 2021. Vertaissovittelua kouluille, ammattioppilaitoksille, oppimisyhteisöihin. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://sovittelu.com/vertaissovit-telu/koulutukset/verso-koulutukset/> [viitattu 31.10.2021].
- Hirvonen, S. 2019. Länsiharjun koulu 1872-32. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.lahenlehti.net/?p=10687> [viitattu 29.7.2020].
- Hollolan koulut. 2020. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/hollolan-koulut> [viitattu 24.3.2020].
- Hollolan kuntastrategia 2018-2021. 2021.Hollola monta luontoa.3.8.2020. Hollolan kunta. WWW-dokumentti. Saatavissa: chrome-extension://oemmndcbld-boiebfnladdacbfdmadadm/https://www.hollola.fi/library/files/5b04206cc910582cf50015c5/kuntastrategia_2018-2021.pdf [viitattu 16.10.2021].
- Honkonen, M. 2020. Nuoriso-ohjaaja. Haastattelu a 23.1.2020. Hollola.
- Honkonen, M. 2020. Nuoriso-ohjaaja. Haastattelu b 15.6.2021. Hollola.
- Honkonen, M. 2021. Nuoriso-ohjaaja. Haastattelu c 2.11.2021. Hollola.
- Heinsuon koulu. 2021. Joustava perusopetus JOPO. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://peda.net/hollolakarkola/opetus/alakoulut/heinsuon-koulu/jpj> [viitattu 23.10.2021].
- Iltapäiväkerhotoiminta. 2021. Hollolan kunta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koululaisten-iltapaivatoiminta> [viitattu 31.10.2021].
- Jyrkinen, M. 2011. Toimenkuvan laatiminen ja perehdyttäminen. Turun ammattikorkeakoulu. Liiketalous. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://docplayer.fi/2386194-Toimenkuvan-laatiminen-ja-perehdyttaminen.html> [viitattu 26.3.2020].
- Kahvilatoiminta. 2020. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.suomi.fi/palvelut/kahvilatoiminta-hollolan-kunta/2e4bee6c-bd76-45a8-83be-7cc8030f8936> [viitattu 30.7.2020].
- Kantonen, H., Hännikäinen-Uutela, A-L., & Kiilakoski, T. (toim.) 2021. Nuorisotyötä kouluissa ja oppilaitoksissa. Sarjajulkaisu. Kaakkoissuomen ammattikorkeakoulu.
- Kokkola, H. 2009. Lions Quest -tietoisku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lions.fi/lions-quest/opettajalle/tutustu-esittelyvideoihin/lions-quest-tietoisku/> [viitattu 23.10.2021].
- Kolehmainen, M. & Lahtinen, P. 2014. Nuorisotyötä koulussa yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke.

Koulunuorisotyö. 2021. Hollolan kunta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulunuorisotyö> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Heinsuo. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-heinsuo> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Herrala. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-herrala> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Hälvälä. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-halvala> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Hämeenkoski. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-hameenkoski> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Kalliola. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-kalliola> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Kankaan koulu. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-kankaan-koulu> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Nostava. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-nostava> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Paimela. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-paimela> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Pyhäniemi. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-pyhaniemi> [viitattu 23.10.2021].

Koulu Salpakangas. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-salpakangas> [viitattu 24.10.2021].

Koulu Tiilikangas. 2021. Hollolan kunnan kotisivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/koulu-tiilikangas> [viitattu 24.10.2021].

Kuosmanen, K. 2019. Päijät-Sote: Vesikansan sote-palveluihin muutoksia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/paijat-sote-vesikansan-sote-palveluihin-muutoksia> [viitattu 17.10.2021].

Laadullinen tutkimus. 2015. Jyväskylän yliopisto. Päivitetty 23.4.2015 Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus> [viitattu 26.3.2020].

Lapsiparlamentti. 2021. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/lapsiparlamentti> [viitattu 31.10.2021].

Lastensuojelulaki 3.4.2007/417.

Lomatoiminta. 2020. Hollolan vapaa-aikapalvelut järjestää lomatoimintaa lapsille. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/lomatoiminta> [viitattu 30.7.2020].

Malin, H. 2019. Hollolan tilinpäätösennuste 3,9 miljoonaa euroa miinuksella – lakkautus uhkaa viittä koulua ja päiväkotia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ess.fi/paikalliset/38562> [viitattu 30.7.2020].

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2021. Ryhmäyttäminen peruskoulussa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/ryhmayttaminen/ryhmayttaminen-peruskoulussa/> [viitattu 23.10.2021].

Modenius, M. 2013. Päijät-Hämeen koulutus konsernin tiloilla ajolähtö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-6658526> [viitattu 10.11.2021].

Niemi, P. 2020. Hollolan palveluverkko kevenee kahdella koululla ja yhdellä päiväkodilla. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11213117> [viitattu 30.7.2020].

Nuorisolaki 1285/2016.

Nuoriso-ohjaaja. 2020. Ammattinetti. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kokeile.tyomarkkinatori.fi/Etusivu/ammattitieto> [viitattu 26.3.2020].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2021. Nuorisotyö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://okm.fi/nuorisotyö> [viitattu 20.11.2021].

Opetushallitus. 2021. Kurinpitokeinot ja turvaamistoimenpiteet perusopetuksessa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kurinpitokeinot-ja-turvaamistoimenpiteet-perusopetuksessa> [viitattu 23.10.2021].

Opetushallitus. 2021. Perusopetuksen opetussuunnitelman ydinasiat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat> [viitattu 20.11.2021].

Perusopetuslaki 23.12.1999/1288.

Rahkonen, P. 2020. Hirveen ihana paikka asua – Hollola. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/hirveen-ihana-paikka-asua-hollola?target=list&url=> [viitattu 29.05.2021].

Rahkonen, P. 2020. Hollola tutuksi. Päivitetty 24.3.2020. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/hollola-tutuksi> [viitattu 13.3.2020].

Räihä, T. 2019. Koululakkautuksia ei niellä purematta Hollolassa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.seutuneluset.fi/paikalliset/801790> [viitattu 30.7.2020].

Sinun Sote. 2020. Moniammatillinen tiimityöskentelymalli käyttöön Tohmajärven terveysaseman vastaanotolla 10.3.2020 alkaen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.siunsote.fi/-/moniammatillinen-tiimityoskentelymalli-kayttoon-tohmajarven-terveysaseman-vastaanotolla-10-3-2020-alkaen> [viitattu 26.3.2020].

Suomen kansanopistoyhdistys. 2021. Eettinen kompassi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://peda.net/kansanopistot/kansanopistoyhdistys/esol/oppiminen-luonnos/est3/eettinen-kompassi2> [viitattu 23.10.2021].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. 5. p. Helsinki: Tammi.

Ysiluokkalaisten vaikuttamispäivä. 2021. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hollola.fi/ysiluokkalaisten-vaikuttamispaiiva> [viitattu 31.10.2021].

Äijälä, T. 2020. Yhteisöohjaaja. Haastattelu 23.01.2020.

Tutkimuskysymys 1: Millaista yhteistyötä nuorisotoimi ja koulu ovat jo tehneet Hollolassa?

Teema 1 Yhteistyö

Tutkimuskysymys 2: Mitä työtehtäviä kuuluu nuoriso-ohjaajan työnkuvaan koulumaailmassa?

Teema 2 Tarve

Teema 3 Työtehtävä

Teema 1 Yhteistyö

- Mitä konkreettista yhteistyötä olette tehneet?
- Onko yhteistyötä tällä hetkellä?
- Onko yhteistyö jatkuvaa?
- Onko tapauskohtaista yhteistyötä, esimerkiksi ilkivalta, lastensuojelun tai erityisnuorten kanssa?
- Onko projektiluontoista yhteistyötä, esimerkiksi tapahtumat, riehut, kurssit, hankkeet ym.?
- Onko määräaikaista yhteistyötä, esimerkiksi kerhotoiminta, iltapäivätoiminta ja seuratoiminta?
- Mitä haasteita koulun ja nuorisotoimen yhteistyössä on ollut?

Teema 2 Tarve

- Millainen tarve koululla on nuoriso-ohjaajalle?
- Millainen tarve koululaisilla on nuoriso-ohjaajalle koulussa?
- Mitä tarpeita erityisnuorilla on, joihin nuoriso-ohjaaja voisi tarjota tukea?

Teema 3 Työtehtävä

- Miten nuoriso-ohjaajan työnkuva eroaa suhteessa opinto-ohjaajan työnkuvaan?
- Miten nuoriso-ohjaajan työnkuva eroaa suhteessa kuraattorin työnkuvaan?
- Miten nuoriso-ohjaajan työnkuva eroaa suhteessa koulunkäyntiavustajan työnkuvaan?
- Miten nuoriso-ohjaajan työnkuva eroaa suhteessa opettajan työnkuvaan?
- Minkälaisia työtehtäviä nuoriso-ohjaajilla on tällä hetkellä?
- Miten työskentely on onnistunut?
- Mitä haasteita koulu ja nuorisotoimen yhteistyössä on sinun mielestäsi ollut?
- Miten nuoriso-ohjaajan työtehtävää voidaan parantaa?

